

BM-II.059.1.648.2024

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 6138 Pani Posłanki Lidii Czechak z 15 listopada 2024 r. w sprawie zakładów aktywności zawodowej, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Projekt rozporządzenia w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 1605, z późn. zm.) jest już gotowy. Nowelizacja podnosi wysokość dofinansowania rocznego pobytu jednej osoby niepełnosprawnej, zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności i zatrudnionej w zakładzie aktywności zawodowej do kwoty 38 tys. zł w roku 2025 i w latach następnych. Oznacza to zwiększenie o 1 tysiąc złotych kwoty środków z PFRON w stosunku do kwoty obowiązującej obecnie.

Podstawą podjęcia prac legislacyjnych w omawianym zakresie były zgłaszane przez zakłady aktywności zawodowej problemy związane z wysokością obecnie obowiązującej kwoty, która nie wystarcza na pokrycie ponoszonych przez nie kosztów działalności. Zaproponowane w projekcie zwiększenie środków dla zakładów aktywności zawodowej może pozwolić m.in. na podniesienie wynagrodzeń w placówkach i rozwiązanie problemu nadmiernej rotacji pracowników będących specjalistami z zakresu rehabilitacji oraz nauki zawodu. Przewidzianą w projekcie kwotę ustalono uwzględniając możliwości finansowe PFRON.

W Parlamencie trwają prace zmierzające do zmiany ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 44, z późn. zm.) w celu podniesienie kwot dofinansowania do wynagrodzeń niepełnosprawnych pracowników i co za tym idzie, wsparcia pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne. Zgodnie z projektowanymi zmianami, kwota dofinansowania wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych będzie wynosiła:

- w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności: 2760 zł;
- w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności: 1550 zł;
- w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności: 575 zł.

Dodatkowo, w odniesieniu do osób niepełnosprawnych, którym orzeczono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe, całościowe zaburzenia rozwojowe lub epilepsję oraz niewidomych (czyli dla osób ze schorzeniami szczególnymi), kwoty te mają zostać podwyższone do następującej wysokości:

- w przypadku osób zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności: 1380 zł;
- w przypadku osób zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności: 1035 zł;
- w przypadku osób zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności: 690 zł.

Odnosząc się do drugiego pytania należy wskazać, że gmina, powiat oraz fundacja, stowarzyszenie lub inna organizacja społeczna, której statutowym zadaniem jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych, może - spełniwszy wymogi ustawowe - utworzyć wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo jednostkę i uzyskać dla niej status zakładu aktywności zawodowej.

Do wymogów tych należy osiągnięcie odpowiedniego wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych - co najmniej 70% ogółu pracowników takiej jednostki powinny stanowić osoby z niepełnosprawnościami, w szczególności skierowane do pracy przez powiatowe urzędy pracy i zaliczone do znacznego stopnia niepełnosprawności lub zaliczone do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną, w tym osób, w stosunku do których rada programowa warsztatu terapii zajęciowej zajęła stanowisko uzasadniające podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej. Ustawa stanowi ponadto, że stan zatrudnienia osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie może być wyższy niż 35% ogółu zatrudnionych.

W kontekście wsparcia udzielanego zakładom aktywności zawodowej istotna jest decyzja Komisji Europejskiej z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie wsparcia dla zakładów aktywności zawodowej. W akcie stwierdzono, iż zakłady tworzone są w celu zaoferowania osobom ze znacznym stopniem niepełnosprawności leczenia, rehabilitacji społecznej i terapeutycznej oraz szkoleń zawodowych, celem przygotowania ich do podjęcia zatrudnienia na otwartym rynku pracy i prowadzenia niezależnego życia poza zakładem. W Decyzji KE zauważa, iż wsparcie zakładów aktywności zawodowej jest środkiem skierowanym do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, które bez ich pomocy nie byłyby w stanie podjąć zatrudnienia na otwartym rynku pracy. W konkluzji stwierdzono, że zgłoszony program nie stanowi pomocy publicznej i nie ma potrzeby zgłaszania go organom UE.

Przy obecnym kształcie przepisów, mimo wprowadzenia możliwości zatrudnienia do 35% osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności i określonymi schorzeniami, osoby niepełnosprawne w stopniu znacznym nadal stanowią większość pracowników zakładów. Zmiana obowiązujących regulacji będzie skutkowałą koniecznością ponownego występowania do organów UE z wnioskiem o akceptację środka pomocowego dedykowanego innej grupie adresatów, niż osoby z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Ponadto istnieje ryzyko, że w konsekwencji zmiany przepisów, osoby te będą wypierane przez pracowników niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym, co znacząco pogorszy ich sytuację na rynku pracy.

W związku z powyższym, aktualnie nie planuje się prac nad zmianami, zmierzającymi do podniesienia wskaźnika zatrudnienia osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności w zakładach aktywności zawodowej.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Łukasz Krasoń

Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/